

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет східних мов

Кафедра китайської мови і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » Україна 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА ЛІНГВІСТИКА (ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАДИГМИ КРАЇН СХОДУ) для студентів

спеціальності 035 Філологія
освітньої програми 035.065.01 Мова і література (китайська)
освітньої програми 035.069.02 Мова і література (японська)
освітнього рівня першого (бакалаврського)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136564
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 14/18/23

(підпис) (прізвище, ініціал)
« _____ » 20 23 р.

Київ – 2023

Розробник: Резаненко В.Ф., професор кафедри китайської мови і перекладу Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Резаненко В.Ф., професор кафедри китайської мови і перекладу Факультету східних мов Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри китайської мови і перекладу (протокол від «5» вересня 2022 року №1).

Завідувач кафедри китайської мови і перекладу

 С.В. Цимбал

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи)

Мова і література (китайська)

Мова і література (японська)

05.09.2020 р.

 (С.В. Цимбал)

 (Д.П. Москальов)

Робочу програму перевірено

22.08.2022 р.

Заступник декана Факультету східних мов

 (Ю.В. Боришполець)

Пролонговано:

на 2023/2024н.р. (С.В. Цимбал С.В.), « 05 » 09 2023р.,
протокол № 4

на 2024/2025н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2024р.,
протокол № _____

на 2025/2026н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2025р.,
протокол № _____

на 2026/2027н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2026р.,
протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни Сучасна лінгвістика

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання навчання та оцінювання	Українська, японська, китайська		
Загальний обсяг кредитів / годин	10/300		
Курс	I		
Семестр	1	2	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	3	
Обсяг кредитів	4	6	
Обсяг годин, в тому числі:	120	180	
Аудиторні	56	84	
Модульний контроль	8	12	
Семестровий контроль	-	30	
Самостійна робота	56	62	
Форма семестрового контролю		екзамен	

Лінгвістичні парадигми країн Сходу

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання навчання та оцінювання	японська, китайська, українська		
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120		
Курс	I		
Семестр	1	2	
Кількість змістових модулів з розподілом	1	1	
Обсяг кредитів	2	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	
Аудиторні	28	28	
Модульний контроль	4	4	
Семестровий контроль	-	20	
Самостійна робота	28	8	
Форма семестрового контролю		Екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Сучасна лінгвістика» є систематизація знання студентів про загальні риси, властивості, особливості будови мови, її закономірності і прояви, реалізацію цих закономірностей в окремих мовах, історію розвитку лінгвістики в країнах Сходу, етапи становлення сходознавства в Україні, основи сучасної міжособистісної комунікації.

Завдання дисципліни передбачають:

- розвивати **загальні компетентності** такі, як самоосвітня – здатність до мотивованої самооцінки та налаштованість на постійне самовдосконалення;
- розвивати **фахові компетентності** спеціальності: філологічну – розвиток мовних знань, лінгво-комунікативних умінь; проектна – уміння розробити проект; знання засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; уміння створювати текст певного типу (лист читача, офіційний лист, рецензія, коментар); володіння різними видами мовленнєвої діяльності в ситуаціях міжкультурного спілкування; сукупність компетенцій, необхідних фахівцю для здійснення мовного посередництва як в усній, так і в письмовій формі; здатність визначати текстуальні риси у різних сферах комунікації; обізнаність з тим, про що йдеться в конкретному тексті, у конкретній ситуації мовлення; знання про національно-культурні особливості соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії та культури, а також способів використання цих знань в процесі спілкування; володіння комп'ютерними технологіями, пошук інформації в мережі Інтернет, володіння електронними словниками, вміння критично оцінювати знайдену інформацію; здатність мобілізувати компетенції, отримані зі своєї основної спеціальності і суміжних дисциплін, і успішно застосовувати їх в процесі перекладу професійно орієнтованих текстів).

3.Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання:

Знання, вміння, розуміння, навички:

- основ філології у таких дисциплінах: теорія мовної комунікації, сучасні аспекти лінгвістики, прикладна лінгвістика, лінгвістичні студії, сходознавчі студії;
- спілкуватися основною іноземною мовою для здійснення професійної і міжособистісної комунікації;
- володіння різними способами мовної поведінки в різних сферах комунікації, в ситуаціях запобігання і врегулювання конфліктів і т.д.;
- використовувати закони педагогічної риторики в професійній діяльності;
- розробка актуальної філологічної теми під науковим керівництвом, редагування наукових матеріалів, реферування наукової літератури,

- володіння термінологічним апаратом сучасної філологічної і педагогічної науки;
- самостійно набувати, за допомогою комп'ютерних технологій, і використовувати в практичній діяльності нові знання та уміння, зокрема, при підготовці презентацій за результатами проведеного дослідження або реалізації проєктів;
 - здатність до критичної рефлексії на процес оволодіння мовою.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви розділів та тематика занять	Всього годин	З них:					
			Лекційні заняття	Семинарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАДИГМИ КРАЇН СХОДУ								
I семестр								
	Тема 1. Лінгвістика як наука	8	2		2	4		
	Тема 2. Суміжні дисципліни	8	2		2	4		
	Тема 3. Історія світової лінгвістики	8			4	4		
	Тема 4. Мовознавчі дослідження у Месопотамії	8			4	4		
	<i>Модульна контрольна робота №1</i>	2					2	
	Тема 5. Мовознавчі дослідження в Індії	8			4	4		
	Тема 6. Лінгвістика в Давній Греції.	8			4	4		
	Тема 7. Мовознавчі дослідження. Римська імперія.	8			4	4		
	<i>Модульна контрольна робота №2</i>	2					2	
	Разом за I семестр	60	4		24	28	4	
II семестр								
	Тема 1. Розвиток мовознавства в Китаї	6	2		2	2		
	Тема 2. Історія розвитку мовознавства в Кореї	4	2		2			
	Тема 3. Історія розвитку мовознавства в Японії	6			4	2		
	Тема 4. Історія розвитку мовознавства в Японії (2)	4			4			
	<i>Модульна контрольна робота №1</i>	2					2	
	Тема 5. Історія розвитку вітчизняної китаїстики як галузі сходознавства	6			4	2		
	Тема 6. Історія розвитку вітчизняної японістики як галузі сходознавства	4			4			

Тема 7. Історія розвитку вітчизняної японістики як галузі сходознавства (2)	6			4	2		
<i>Модульна контрольна робота №2</i>	2					2	
<i>Разом за II семестр</i>	60	4	0	24	8	4	20
<i>Разом за курс</i>	120	8		48	36	8	20

5. Програма навчальної дисципліни

«ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАДИГМИ КРАЇН СХОДУ»

I семестр

Тема 1. *Лінгвістика як наука*

Лінгвістика як наука. Визначення лінгвістики як науки. Предмет лінгвістики. Суб'єкт і об'єкт лінгвістики. Розділи лінгвістики. Теоретична лінгвістика. Прикладна лінгвістика. Практична лінгвістика.

Тема 2. *Суміжні дисципліни*

Найближчі до лінгвістики суміжні дисципліни. Етнографія і етнолінгвістика. Психологія і психолінгвістика. Соціологія і соціолінгвістика. Лінгвістична термінологія.

Тема 3. *Історія світової лінгвістики*

Історія світової лінгвістики. Мовознавчі дослідження у Месопотамії (граматичні структури шумерської мови, правила клинопису). Сирія та Давній Єгипет (перші словники, списки складових знаків та граматичних форм). Давня Індія. «Восьмикнижжя» Паніні (перша граматика санскриту). Лінгвістичні праці Чандри, роботи Джайнендри. Паралель з Кукаєм, який створив кану, ознайомившись з санскритським складовим письмом. Лінгвістика в Давній Греції. Арістотель, трактати з логіки «Категорії», «Про тлумачення». Римська імперія. Лінгвістичні трактати Варрона.

II семестр

Тема 1. *Розвиток мовознавства в Китаї*

Перший період розвитку китайської мовознавчої традиції – період ізольованого розвитку. Тлумачення давніх слів, вивчення структури й етимології ієрогліфів, функціональна фонетика (з V ст. н.е.). Найперші

словники. Фонетика у зв'язку з поетикою. Дослідження тонів, пізніше – початкових приголосних. Фонетичні таблиці. Словники рим. XII – XIII ст. – перші граматичні розвідки. Протиставлення «повних» і «пустих» слів, «живих» (рухомих) і «мертвих» (нерухомих) слів, «цзи» (односкладове слово чи морфема) і «цзюй» (речення). XIV ст. – довідники зі столичної вимови.

З 1368 р. – низка словників-довідників. XVII – XVIII ст. – історична фонетика, обслуговує коментування давніх текстів. Дослідження тлумачень значення слів, синтаксису давньої китайської мови, упорядкування службових слів. XV ст. – перекладні словники, перші праці з залученням інших мов.

Новий етап розвитку китайської лінгвістичної науки – з кінця XIX ст. Низка проектів алфавіту для китайської мови, обговорення проблеми членування китайського слова і складу на звуки. З 1958 р. – звуковий алфавіт на латинській основі.

1898 р. – перша граматика давньокитайської мови веньянь «Маші веньтунь» Ма Цзяньчжуна. Лі Цзіньси «Нова граматика національної мови». Ян Шуд «Граматики китайської мови для вищих навчальних закладів».

Утвердження у статусі літературної мови замість веньянь загальнозрозумілої мови путунхуа. Граматика як основний об'єкт сучасних досліджень. Лі Жун, Лу Чжівей, Ван Лі, Люй Шусян, Чжу Десі, Фу Дзидун, Вень Лянь, Ху Фу. Дослідження у сфері діалектології, соціолінгвістики, історичної фонетики.

Тема 2. Історія розвитку мовознавства в Кореї

Корея як «культурний мост» між Китаєм та Японією. Книгодрукування. Перша книга, надрукована типографічним способом за допомогою металевих набору – «Чікчі».

Два періоди історії корейської лінгвістичної думки. VIII-XIX ст. – несистематичні дослідження. Хамбун як корейзований варіант давньокитайської мови веньянь. Створення з V-VI ст. силабо-морфемного письма іду. VII ст. – перша праця, присвячена корейському письму. З 1446 р. – запровадження як державного письма корейського фонетичного алфавіту чоним. Історія створення хангиль. Ханмун як офіційне письмо. Веньянь як мова літератури. Лінгвістичні праці, що стосуються вивчення корейського письма, удосконалення орфографії, укладання словників різних видів, навчальних посібників. Представники корейського суспільного руху сірхак та їх дослідження з фонетики і письма.

З кінця XIX ст. – сучасне корейське мовознавство із власною школою. 1895 р. – наказ про перехід на національну мову. Патріотичний «рух за просвітництво» (кемонундон). Чу Сі Ёгон «Граматики і фонетика національної

мови», «Граматика корейської мови», «Звуки мовлення». Лі Бон Ун, Ю Гіль Чун і їх граматики. Ідея про ідіоматичність корейської мови.

1870-1930ті рр. – вирішальний час для зародження і становлення лінгвістичної традиції у Кореї. Відхід від граматик за європейським зразком. Особливості ідіоматичних корейських граматик. 1933 р. – кодифікація сучасної корейської мови як «стандартної» (пхьоджунмаль). 1966 р. – статус «культурної мови» (мунхвао). Відмінності між літературними мовами КНДР та Республіки Корея. Сучасний стан корейської лінгвістики.

Тема 3-4. Історія розвитку мовознавства в Японії

Етапи розвитку мовознавства в Японії. VIII-X ст. – лінгвістичні розвідки у рамках поезики. Запозичення ієрогліфіки з Китаю, створення «Коджікі» і «Ніхон шьокі». Граматичні значки «кунтен» для ієрогліфічних текстів. Відсутність власне досліджень мови, мовні проблеми згадуються опосередковано у пам'ятках літературного та іншого характеру. Фуджівара Хамінарі «Стандартні поетичні форми». Еннін і привезений словник санскриту.

Другий етап розвитку мовознавства, поява коментаторської літератури, створення фонетичної таблиці годжю:он. «Передмова» Кі-но Цураюкі до «Кокін-вака-шю». Перші національні ієрогліфічні словники. Дослідження лексики й історичної орфографії давньояпонських пам'яток. Вивчення граматичних елементів, пов'язаних із правилами розставлення кунтен і створенням віршів у жанрі ренга. Теніюха (граматичні елементи). Класифікація повнозначних одиниць мови. Виділення імені та предикативу Фуджівара Іка. Формування стабільної літературної мови бунго.

Третій етап розвитку мовознавства у Японії. Кейчю «Правила та помилки в японській писемності» (послідовна історична система орфографії, проблема дієвідмінювання). Граматичні показники. Мовознавчі праці Мотоорі Норінага. Фуджітані Наріакіра, Судзукі Акіра (вчення про частини мови). Мотоорі Харуніва (система відмінювання, перехідність/ неперехідність). Наукова дискусія щодо співвідношення написання і вимови.

Сучасний етап розвитку японської лінгвістики. Суттєвий вплив європейської мовознавчої традиції, зокрема структурної лінгвістики. Цуруміне Шінгенбу. Оцукі Фуміхіко. Теорія японської граматики Ямада Йошіо та Мацусіта Дайсабуро. Токіеда Мотокі і «Школа мовного існування». Кіндаїчі Харухіко. Кіеда Масуїчі. Шіммура Ідзуру. Янагіда Куніо.

Тема 5. Історія розвитку вітчизняної китаїстики та японістики як галузі сходознавства

Періодизація українського мовознавства в ХХ ст. 1917 – поч. 30-х рр.

Яскраво виражене практичне спрямування мовознавчої науки. 30-40-ві рр. Період репресивної політики, згорання теоретичних досліджень, призупинення практичної роботи. 50-60-ті рр. Намагання оновити теорію мовознавства, увага до розвитку граматичних досліджень, лексикографії та лінгвостилістики. 70-80-ті рр. Розвиток порівняльно-історичного мовознавства, дослідження міжмовних контактів. Постать Агатангела Кримського.

Тема 6-7. *Історія розвитку вітчизняної японістики як галузі сходовознавства*

Етапи розвитку японознавства в Україні. 1870-1920-ті рр. – перші спроби дослідження мови і культури Японії. 1920-1933 рр. – період розвитку систематичних наукових досліджень. 1933-1953 рр. – період практично повної відсутності японознавчих досліджень. 1954 – 1990 рр. – період їх поступового відновлення.

Сучасний стан японістики в Україні. Перспективи розвитку японознавства.

6. Контроль навчальних досягнень
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Лінгвістичні парадигми країн Сходу

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиниць	Семестр 1		Семестр 2	
			К-сть одиниць	Макс. к-сть балів	К-сть одиниць	Макс. к-сть балів
1.	Відвідування лекцій	1	4	4	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	-	-	-	-
3.	Відвідування практичних занять	1	24	24	24	24
4.	Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-
5.	Робота на практичному занятті	10	24	240	24	240
6.	Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
7.	Самостійна робота	5	3	15	5	25
8.	Модульний контроль	25	2	50	2	50
Разом			-	333	-	343
Формула виведення коефіцієнта					40/676=0,05	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Карта самостійної роботи студента

«ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАДИГМИ КРАЇН СХОДУ»		
Змістовний модуль 1.		
Завдання № 1	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5
Завдання № 2	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5
Завдання № 3	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5
II семестр		
Завдання № 1	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5
Завдання № 2	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5
Завдання № 3	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5
Завдання № 4	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5
Завдання № 5	Практичне заняття, модульний контроль, екзамен	5

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за *модульну контрольну роботу* (модульний контроль).

Форма проведення: письмова

Максимальна кількість балів: 25 балів

Критерії оцінювання: модульна контрольна робота включає 5 завдань, правильне виконання яких оцінюється у 5 балів.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення екзамену: письмова

Тривалість проведення: 60 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів

Критерії оцінювання: екзаменаційний білет включає 4 письмові завдання, кожне з яких оцінюється в 10 балів.

6.5 Орієнтовний перелік тем для семестрового контролю.

1. Зв'язок мовознавства з іншими науками.
2. Сучасний стан японістики в Україні. Перспективи розвитку японознавства.
3. Новий етап розвитку китайської лінгвістичної науки
4. Утвердження у статусі літературної мови замість веньянь загальнозрозумілої мови путунхуа.
5. Функції мови та їх вияв у мовленні.
6. Два періоди історії корейської лінгвістичної думки.
7. Сучасний стан корейської лінгвістики.
8. Відмінності між літературними мовами КНДР та Республіки Корея.
9. Сучасний етап розвитку японської лінгвістики.
10. Етапи розвитку японознавства в Україні.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без

		суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год.: практичні заняття – 48 год.: I семестр – 24 год., II семестр – 24 год., лекції – 8 год.: I семестр – 4 год., II семестр – 4 год., МК – 8 год.: I семестр – 4 год., II семестр – 4 год., самостійна робота – 36 год.: I семестр – 28 год., II семестр – 8 год., семестровий контроль – 20 год.

ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАДИГМИ КРАЇН СХОДУ		
Модулі	I семестр	II семестр
Кількість балів за присутність на лекційних заняттях	16x2=2	16x2=2
Кількість балів за присутність на практичних заняттях	16x12=12	16x12=12
Максимальна кількість балів за	106x12=120	106x12=120

роботу на практичних заняттях		
Виконання самостійної роботи	56x3=15	56x5=215
Модульний контроль	256x2=50	256x2=50
Разом за семестр	333	343
Разом за н.р.	676	

Рекомендовані джерела

Основна

1. Кіктенко В. О. Нарис історії українського китаєзнавства. XVIII – перша половина XX ст.: дослідження, матеріали, документи. – Київ, 2002. – 194 с.
2. Мурашевич К. Г. Вступ до східної філології: навч. посібник для студ. спец. «Мова та література (китайська)». – Київ: Київський університет, 2013. – 158 с.
3. Хамагуті Е., Резаненко В. Ф., Полюшкова А. Духовність, мораль, етика традиційних суспільств Далекого Сходу / за ред. В. Ф. Резаненка. – К.: НаУКМА, Видавничий дім "Києво-Могилянська Академія", 2007.–294 с.

Додаткова

1. Бігич О.Б. Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи: Монографія. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2004. – 278 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. Україн. видання доктор пед. наук, проф.. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 261с., библи.: – С. 258-261.
3. Крижанівський О. П. Історія Стародавнього Сходу: підручник для студентів історичних спеціальностей вищ. навч. закладів. – 4-те вид., стереотип. – Київ: Либідь, 2009. – 592 с.
4. Рубель В. А. Історія середньовічного Сходу. Тематична хрестоматія: Навчальний посібник. – Київ: Либідь, 2000. – 624 с.